

Bra att veta och begreppsförklaringar

Innehållsförteckning

Insamling och kvalitet	1
Skolenhet	2
Varför finns samma skolnamn två eller flera gånger? Ex Central skolan 1, Central skolan 2?.....	2
Gymnasieskolans personalstatistik	2
Få elever	3
Planerade studievägar på gymnasieskolan	3
Om SALSA-värdena	3
Vad bygger SALSA på?.....	4
Bakgrundsfaktorer	4
Föräldrarnas utbildningsnivå	4
Nyinvandrade elever	4
Fördelning pojkar och flickor	5
Skolenhetens resultat av SALSA	5
Andel elever som nått kunskapskraven.....	5
Det genomsnittliga meritvärdet.....	5
Modellberäknat resultat	5
Skillnaden mellan faktiskt och beräknat betygsvärde	6

2019-04-17

2 (6)

Insamling och kvalitet

Varje läsår samlas uppgifter in om elever, personal, betyg och prov. Insamlingen sker vid olika tidpunkter under läsåret och genomförs av Statistiska centralbyrån, SCB, på uppdrag av Skolverket. Under insamlingen granskas uppgifterna av SCB. Orimliga uppgifter kontrolleras med uppgiftslämnaren. Ansvarig för att lämna uppgifter är huvudmannen för verksamheten, dvs. kommuner, landsting, staten eller enskilda huvudmän, men uppgifterna kan även lämnas av skolorna. Det är uppgiftslämnaren som ansvarar för att rapportera korrekta uppgifter.

Statistikuppgifterna samlas in och publiceras vid olika tidpunkter på året. Det gör att det periodvis är olika elevunderlag för olika statistikuppgifter på skolan som visas. Vid respektive mått anges vilken termin eller läsår uppgiften avser.

Att samla in, bearbeta och publicera uppgifter från skolor och huvudmän är ett omfattande arbete. Skolverket har ingen möjlighet att efter publicering av statistiken komplettera med saknade skolors uppgifter.

Skolenhet

Varje år samlar SCB in uppgifter från skolor på uppdrag av Skolverket. Som ett resultat av den nya skollagen (2010:800) samlas uppgifter in per skolenhet istället för per skola från och med läsåret 2012/13.

Varje skolenhet ska ha en rektor som ansvarar för ledning och samordning av det pedagogiska arbetet vid skolenheten. Det ska vara tydligt för elever och personal vem som är ansvarig rektor för den skolenhet de tillhör.

Vissa skolor har valt att organisera sig i flera skolenheter och har då gett skolenheterna namn som exempelvis Centralskolan 1 och Centralskolan 2.

Statistiken presenteras alltid för en skolenhet. Inom gymnasieskolan kan ibland samma program återfinnas på flera skolenheter på det som i dagligt tal kallas för en skola. Programmet kan då ha olika resultat vilket till exempel kan bero på att skolenheterna ansvarar för olika inriktningar på programmet.

Skolverket strävar efter att göra informationen tydlig men hänvisar till huvudmannens och skolornas egna informationstjänster för kompletterande information.

Varför finns samma skolnamn två eller flera gånger? Ex Central skolan 1, Central skolan 2?

Varje skolenhet ska ha en rektor som ansvarar för ledning och samordning av det pedagogiska arbetet vid skolenheten. Vissa skolor har valt att organisera sig i flera enheter därav namnet Centralskolan 1 och 2

Gymnasieskolans personalstatistik

Personalstatistiken redovisas per skolenhet, inte per program. Jämförelser av uppgifter avseende lärarstatistik på gymnasienivå bör därför göras med försiktighet. Notera att gymnasieskolans program har olika behov av lärartäthet på grund av programmens uppbyggnad och innehåll. Uppgifterna blir därmed svåra att jämföra på ett rättvist sätt då skolenheterna har olika program.

Få elever

Om det är färre än 10 elever på en skolenhet visas inte några resultat för den skolenheten. Det gäller även resultatmätt, för att undvika att enskilda elever identifieras visas två prickar (..) om uppgiften motsvarar färre än 10 elever.

Om en andelsuppgift baseras på 1–4 elever, så kan andelen visas som ~100. Om en andelsuppgift för antingen pojkar eller flickor redovisas med ~100 kommer andelsuppgiften för det andra könet att sekretessprickas (..).

Planerade studievägar på gymnasieskolan

Uppgifterna är tänkta att användas av elever och föräldrar i en valsituation är det skolornas planerade studievägar (program) till nästa hösttermin som man söker bland. Ibland kan ett program vara nyligen infört på skolan och därför sakna statistik. En skola eller ett program kan också saknas på grund av att skolan inte rapporterat in sina planerade studievägar till Skolverket.

Om SALSA-värdena

SALSA är ett analysverktyg som ger en nyanserad bild av skolors betygsresultat genom att ta viss hänsyn till skolors elevsammansättning. SALSA står för Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala Sambandsanalyser.

Alla elever i Sverige har enligt skollagen rätt till en likvärdig utbildning. Alla elever, oavsett social och kulturell bakgrund och var i landet eleverna bor, ska ges förutsättningar att klara av de kunskapskrav som finns uppställda för grundskolan.

Syftet med SALSA är att synliggöra faktorer som skolan inte kan påverka men som har betydelse för betygsresultatet. SALSA är i första hand avsett för förvaltnings-tjänstemän, rektorer, lärare och skolpolitiker.

SALSA är ett verktyg som kan användas för att lokalt analysera och reflektera över sina resultat, ett komplement till den information kommunen, huvudmannen och/eller skolan på lokal nivå själv tar fram.

Det finns begränsningar om vad SALSA kan visa. Hur god kvalitet en skola har är en alltför komplicerad fråga för att kunna förklaras i en statistisk modell. Kom ihåg att informationen i SALSA måste ses i det sammanhang som skolan befinner sig

2019-04-17
4 (6)

tillsammans med annan information som skolans elever och personal själva bäst kan beskriva och analysera. SALSAs ska inte användas för att rangordna skolor.

Vad bygger SALSAs på?

SALSAs är en statistisk modell som tar hänsyn till vissa bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andelen nyinvandrade elever och fördelningen pojkar/flickor i skolorna. De mått på betygsresultat som används är "andel elever som uppnått kunskapskraven" och "genomsnittligt meritvärde".

I SALSAs ingår samtliga skolenheter som har minst 15 elever i årskurs 9. Skolenheter som saknar bakgrundsinformation om mer än 25 procent av eleverna ingår inte i redovisningen av SALSAs. Tillsammans med information om skolenheternas elevsammansättning beräknas ett modellberäknat resultat.

SALSAs redovisar skolenheters elevsammansättning i form av information om elevers bakgrund tillsammans med det faktiska resultatet av betyg, det modellberäknade resultatet samt skillnaden mellan resultaten.

Bakgrundsfaktorer

Störst påverkan på resultaten i SALSAs har elevernas föräldrars utbildningsnivå. Om elevernas föräldrar har hög utbildningsnivå ger det högre medelbetyg på skolan jämfört med om elevernas föräldrar har låg utbildningsnivå, givet att alla andra faktorer är desamma. På motsvarande sätt ger övriga förklaringsvariabler, andel pojkar och andel nyinvandrade elever, där respektive hög andel ger lägre medelbetyg på skolan.

Föräldrarnas utbildningsnivå

För eleverna finns uppgifter om föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Dessa är indelade i tre nivåer som har poängsatts så här

- genomgången folkskola/grundskola (1 poäng)
- genomgången gymnasial utbildning (2 poäng)
- eftergymnasial utbildning med minst 30 högskolepoäng (20 poäng om tagna innan 2007) (3 poäng).

Om det finns uppgift om båda föräldrars utbildningsnivå är det genomsnittlig utbildningsnivå som används för eleven. Annars är det den ena förälders utbildningsnivå som används. För varje skolenhet beräknas en genomsnittlig utbildningsnivå.

Nyinvandrade elever

Det är elever som kommit till Sverige under de senaste fyra åren. De har inte gått i svensk skola tidigare, är inte födda i Sverige eller har svenskfödda föräldrar. Nyinvandrade elever används i SALSAs 2013 och 2014. Elever som har okänd bakgrund saknar uppgift om personnummer, till exempel om eleven inte är folkbokförd i

Sverige. Dessa elever ingår i kategorin nyinvandrade elever i SALSA sedan 2015 med undantag för 2016, då elever med okänd bakgrund ej ingick i beräkningen av SALSA. Innan 2013 var det två uppgifter som utgjorde utländsk bakgrund i SALSA, andel elever som är födda utomlands respektive andel elever som har utlandsfödda föräldrar. Elever med okänd bakgrund ingick då som svensk bakgrund. För varje skolenhet beräknas andel nyinvandrade elever.

Fördelning pojkar och flickor

Visas som andel pojkar på skolenheten.

Skolenhetens resultat av SALSA

I SALSA redovisas bakgrundsinformation tillsammans med de s.k. faktiska betygresultaten och de modellberäknade resultaten samt skillnaden mellan dessa två resultat. Skolenhetens resultat redovisas för resultatmåttan Andel elever som uppnått kunskapskraven och Genomsnittligt meritvärde.

Andel elever som uppnått kunskapskraven

Resultatmättet visar hur stor andel elever som har godkänt slutbetyg i samtliga ämnen, av samtliga elever på skolenheten som har fått eller skulle ha fått slutbetyg. Eleven har uppnått kunskapskraven i alla ämnen han eller hon har eller ska ha betygssatts i. Elever som har anpassad studiegång i ett ämne har ej uppnått kunskapskravet i det ämnet. Det samma gäller elever med streck (-). Andel elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen visar i vilken grad skolenheten har lyckats med målet att alla elever ska nå lägst godkänt betyg i varje ämne.

Det genomsnittliga meritvärdet

Resultatmättet är det genomsnittliga meritvärdet för varje skolenhet. En elevs meritvärde är summan av betygsvärdena för de 16 bästa slutbetygen respektive 17 ämnen om eleven har betyg i moderna språk som språkval. Slutbetyget har omvandlats till en betygspoäng genom att E=10, D=12,5, C=15, B=17,5, A=20 poäng. Den tidigare betygsskalan (till och med 2012) omvandlade betygen till betygspoäng enligt G=10, VG=15 och MVG=20 poäng. Varje elevs maxvärde är 320 poäng (16 ämnen) respektive 340 (17 ämnen). Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som fått godkänt betyg i minst ett ämne, dvs. har minst ett betyg lägst E (tidigare G) som motsvarar 10 poäng.

Modellberäknat resultat

De modellberäknade resultaten för varje skolenhet beräknas för varje resultatmått Andel elever som uppnått kunskapskraven respektive det Genomsnittliga meritvärdet.

2019-04-17
6 (6)

Respektive modellberäknade resultat för skolenheten är det faktiska genomsnittliga resultatet i förhållande till samtliga skolors genomsnittliga resultat med hänsyn taget till elevsammansättningen på de olika skolenheterna.

Skillnaden mellan faktiskt och modellberäknat betygsresultat

Skillnaden mellan skolenhetens faktiska betygsresultat och det modellberäknade betygsresultatet kallas residual. Residualen är antingen positiv, negativ eller noll vilket innebär att en skolenhets betygsvärde ligger över, under eller lika det modellberäknade betygsresultatet. Residualen visar om en skolenhets resultat är högre eller lägre jämfört med om skolenheten påverkats av bakgrundsfaktorerna i samma grad som gäller genomsnittligt för alla skolenheter. Residualen benämns i figuren som skillnaden mellan faktiskt och beräknat värde.